

Opera suspicionată (OS)

Suspicious work

Opera autentică (OA)

Authentic work

OS	PONTA, V. Curtea Penală Internațională, Teză de doctorat, Universitatea București, 2003.
OA	DUCULESCU, V. Cuvânt înainte (la D. Diaconu, Curtea Penală Internațională. Istorie și realitate. București: All Beck. 1999).

Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion

p.26:23 - p.27:16	Cuvânt înainte p.VIII:3 – Cuvânt înainte p.VIII:30
p.78:7 - p.78:9	Cuvânt înainte p.XIII:36 – Cuvânt înainte p.XIII:38
p.78:10 – p.79:3	Cuvânt înainte p.XIV:5 – Cuvânt înainte p.XIV:31
p.82:14 – p.82:19	Cuvânt înainte p.XIII:38 – Cuvânt înainte p.XIV:4
p.82:20 - p.83:2	Cuvânt înainte p.XV:11 – Cuvânt înainte p.XV:26

Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la www.plagiate.ro

Documente care se referă la faptele probate:

„...In concluzie, lectura atentă a celor 432 de pagini permite observarea în numeroase ocazii a unor pasaje frecvente și abundente, împrumutate de la alți autori, fără nici o trimitere la original. Ghilimelele, care sunt de rigoare în cadrul citatelor, și indicarea sursei citatului, sunt în general absente din teza supusă expertizei. Ținând cont de frecvența acestor «împrumuturi», se poate ajunge la concluzia că o parte substanțială din teza prezentată și susținută de domnul Victor Ponta nu îi aparține, căci autorul ei și-a însușit într-o manieră necinstită afirmații care nu îi aparțin, ceea ce constituie, conform definiției general admise, plagiat, faptă care se pedepsește în cea mai mare parte a legislațiilor.

Două observații complementare pot fi aduse:

- Teza domnului Victor Ponta comportă și numeroase citate corect realizate prin utilizarea ghilimelelor și a literelor italice, însă nici un citat nu oferă indicații asupra textului din care este extras, ori un autor trebuie să furnizeze referințe precise asupra textelor citate, așa cum rezultă din toate principiile unanim admise în cadrul comunității academice la nivel internațional.

- Faptul că unele articole sau cărți plagate de Domnul Victor Ponta figurează în „bibliografia selectivă” nu poate conduce la concluzia că astfel ar fi fost respectate aceste principii, general în această materie.

Prin urmare, lectura tezei domnului Victor Ponta supusă expertizei noastre a făcut să apară, de o manieră clară și indiscutabilă, numeroase încălcări ale eticii universitare, constituind un plagiat vădit....”¹

„...Comisia de Etică, întrunită regulamentar în ședință în data de 18 iulie 2012, pentru a examina autosesizarea privind suspiciunea de încălcare a eticii, integrității și bune conduite în activitatea de cercetare în cazul tezei de doctorat „Curtea Penală Internațională”, susținută în 2003 la facultatea de Drept a Universității din București, autor Victor Ponta, își

¹ CONSTANTINESCO, V., GHICA-LEMARCHAND, C., TĂNĂSESCU, S. (Comisie de expertiză). Raport cu privire la teza de doctorat intitulată „Curtea Penală Internațională”, autor: Victor Ponta. Redactat pentru Universitatea București, 5 septembrie 2012.

exprimă următorul punct de vedere:

Teza de doctorat „Curtea Penală Internațională”, susținută în 2003 la Facultatea de Drept a Universității din București de către domnul Victor Ponta, încalcă principiile eticii, integrității și buneii conduite în activitatea de cercetare, definite conform următoarelor acte normative:

- Legea 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, art.8, 13, 33, 35;
- Carta Universității din București, art.5 alin 2, art.21 lit.h și art.40 lit.e și g (prevederi similare regăsindu-se și la art.5 alin 2, art.38 lit.h, art.41 lit.i și k din Carta Universității din București în vigoare în anul 2003);
- Codul de etică al Universității din București, art.8 și 9, precum și art.9 din Codul de etică al Universității din București în vigoare în anul 2003...²

„... Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI) a primit și înregistrat sesizările nr. 811/21.06.2012 și nr. 838 / 02.07.2012, referitoare la o presupusă abatere de la normele de bună conduită în activitatea de cercetare științifică (plagiat), în cadrul tezei de doctorat a domnului Victor Ponta, cu titlul „Curtea Penală Internațională”, susținută în anul 2003.

... Având în vedere faptul că domnul Victor Ponta avea funcția de prim-ministru al Guvernului României, funcție de demnitate publică, - conform OG 32/1998 aprobată prin Legea 360 din 2001 atât la data sesizării nr. 811/21.06.2012, cât și la data sesizării nr. 838 / 02.07.2012, CNECSDTI constată ea este singura structură competentă legal, în conformitate cu prevederile alin. (3) al art. 42) din OG 28/2011 privind modificarea și completarea Legii 206 din 2004....

...In procesul de verificare și analiză, membrii CNECSDTI au stabilit prin consens faptul că este necesar să se apeleze la experți în domeniul științelor juridice, conform art. 8 alin. (3) din Legea 206 din 2004, cu scopul de a elabora un raport cu privire la sesizările de mai sus.

...In Raport, la capitolul „Constatări”, experții prezintă următoarele:

- Teza de doctorat elaborată de domnul Victor Ponta și susținută public în anul 2003 respectă cerințele academice din acea perioadă și este comparabilă din punctul de vedere al acestor cerințe, cu alte teze de doctorat susținute în aceeași perioadă.
- Teza de doctorat are un titlu clar, dezvoltat corespunzător pe parcursul lucrării.
- Tema tezei de doctorat este în domeniul de preocupare al doctorandului și al conducătorului de doctorat.
- Autorul tezei de doctorat a efectuat activitățile cuprinse în planul individual de pregătire conform reglementărilor în vigoare în acea perioadă (3 examene și 3 referate, toate apreciate cu calificativul foarte bine).
- Teza de doctorat este clar structurată și are un plan de cercetare coerent.
- Metodologia de cercetare este în concordanță cu normele și practicile din domeniul științelor juridice de la acea dată;
- Cercetarea, așa cum rezultă din referatele membrilor din comisia de susținere, prezintă elemente de noutate și cuprinde analize pertinente;
- Bibliografia utilizată de autor este menționată la sfârșitul lucrării.
- Nu se poate aprecia că doctorandul Victor Ponta și-ar fi însușit paternitatea unor idei, concepte, modele care nu îi aparțineau și le-ar fi prezentat drept contribuții personale sau originale.
- Teza de doctorat a fost susținută în Catedra de Drept Public din cadrul Facultății de Drept a Universității București în data 01.04.2003, în Prezența unor profesori remarcabili: Prof. Dr.

² Universitatea București. Punctul de vedere al comisiei de etică a Universității din București privind autosesizarea în cazul tezei de doctorat „Curtea Penală Internațională”, susținută de domnul Victor Ponta în 2003 la Facultatea de Drept a Universității din București. 18 iulie 2012.

Ioan Muraru, Prof. Dr. Nicolae Popa, Prof. Dr. Emil Molcuț, Prof. Dr. Antonie Iorgovan, Prof. Dr. Dan Drosu Saguna și alți specialiști de renume care au apreciat valoarea lucrării.

- în urma analizelor efectuate s-a constatat că procedurile în urma cărora domnul Victor Ponta a obținut titlul de doctor în științe juridice au fost în acord cu legislația în vigoare în anul 2003 și nu se poate susține calificarea de plagiat;

.....

....Concluzie

In urma analizării sesizărilor nr. 811/21.06.2012 și nr. 838/02.07.2012, CNECSDTI apreciază că - în raport de perioada elaborării și susținerii lucrării de doctorat a domnului Victor Ponta și anume între anii 1999 - 2003 examinarea trebuie făcută în conformitate cu prevederile HG nr. 37/1999 privind organizarea și desfășurarea doctoratului, emisă în temeiul art. 73 alin.(8) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în care la art. 22 se precizează faptul că: "Teza de doctorat trebuie să conțină elemente de originalitate specifice domeniului abordat, precum și modalități de validare științifică a acestora sau de recunoaștere valorică în domeniul artelor".

CNECSDTI ia act de îndeplinirea tuturor procedurilor legale în vigoare la data susținerii tezei de doctorat de către domnul Victor Ponta.

CNECSDTI reține faptul că referințele bibliografice au fost menționate preponderent la sfârșitul lucrării.

Prin urmare, **CNECSDTI** își asumă concluziile experților din domeniul juridic în ceea ce privește respectarea planului de pregătire prin doctorat, teza prin conținut și elementele de contribuție proprie justifică acordarea titlului de doctor.

CNECSDTI apreciază că titlul de doctor în Științe Juridice, domeniul Drept, a fost obținut de domnul Victor Ponta în concordanță cu legislația în vigoare în anul 2003 și calificarea de plagiat în cadrul tezei de doctorat cu titlul "Curtea Penală Internațională" nu se poate susține....³

³ Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării. Hotărârea nr.879/18 iulie 2012. Disponibil la: <http://cne.ancs.ro/wp-content/uploads/2012/03/Hotarearea-878-Raport-final-879.pdf>.

J

U R I D I C A

Curtea penală internațională

Istorie și realitate

DUMITRU DIACONU

STUDII JURIDICE

DUMITRU DIACONU Curtea penală internațională. Istorie și realitate

ALL
BECK

CURTEA PENALĂ INTERNAȚIONALĂ.

ISTORIE ȘI REALITATE

CURTEA PENALĂ INTERNAȚIONALĂ. ISTORIE ȘI REALITATE

DUMITRU DIACONU

Copyright © 1999 - **ALL BECK**

Toate drepturile sunt rezervate Editurii **ALL BECK**

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără permisiunea scrisă a Editurii **ALL BECK**

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Copyright © 1999 by **ALL BECK**

All rights reserved.

The distribution of this book outside Romania, without the written permission of **ALL BECK** is strictly prohibited.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

DIACONU, DUMITRU

Curtea penală internațională: istorie și realitate/
dr. Dumitru Diaconu - București: Editura **ALL BECK**, 1999

160 p.; 21 cm - (Studii juridice)

ISBN 973-9435-33-5

341.64

Editura ALL BECK

București, Bd. Timișoara nr. 58,
sector 6, cod 76548

☎ 402 26 00

Fax: 402 26 10

Departamentul
difuzare

☎ 402 26 20

Fax: 402 26 30

Redactor: Cristina Burgui

Coperta: Dominic Cernea

PRINTED IN ROMÂNIA

DR. DUMITRU DIACONU

**CURTEA PENALĂ
INTERNAȚIONALĂ.**

ISTORIE ȘI REALITATE

Motto:

***Ora astrală a justiției universale
A bătut oare ?***

CUVÂNT ÎNAINTE

Adoptarea de către Conferința diplomatică a O.N.U., care a avut loc la Roma, la 17 iulie 1998, a **Statutului Curții Penale Internaționale** reprezintă un eveniment remarcabil, nu numai din punctul de vedere al dreptului internațional penal. El constituie - pe un plan mai larg - o adevărată încununare a gândirii juridice cu privire la respectul dreptului internațional și sancționarea celor ce se fac vinovați de crime împotriva întregii umanități.

Într-o lume în care conflictele persistă, în care se mențin numeroase rivalități între țări iar organismele internaționale nu își dovedesc întotdeauna eficiența, adoptarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale se constituie într-un mesaj adresat umanității întregi pentru a accepta definitiv ideile de legalitate și justiție, a elimina forța din arsenalul metodelor diplomatice și a face să triumfe spiritul de dreptate.

Recunoașterea ideii de justiție internațională a urmat un drum lung și foarte dificil, deoarece numeroase obstacole se ridicau în calea înființării unei Curți Penale Internaționale. Preconizată de numeroși gânditori, Curtea Penală Internațională era obstrucționată, în primul rând, de refuzul statelor de a accepta o idee în care vedeau un "transfer" al prerogativelor de suveranitate și renunțarea la unul dintre drepturile fundamentale ale lor - acela de a judeca pe proprii lor cetățeni.

După primul război mondial, un eminent jurist și diplomat - Nicolas Politis - făcea următoarea constatare: "Comparată cu justiția internă, justiția internațională este cât se poate de imperfectă, deoarece ea rămâne în principiu facultativă. Dar ea se află

deja în progres, deoarece nu mai este justiția privată care exista la începuturi"¹.

Pe parcursul timpurilor, două mari probleme - evident, conexe - au condiționat evoluția și acceptarea justiției penale internaționale: pe de o parte, necesitatea de a **defini cu exactitate** crimele internaționale ce urmau a fi supuse jurisdicției Curții, iar pe de altă parte, o **corectă delimitare a prerogativelor statelor** în această materie, de prerogativele pe care urma să le capete jurisdicția penală internațională. Ambele probleme au pricinuit, desigur, vii dezbateri, exprimându-se puncte de vedere dintre cele mai contradictorii. Era necesar să se stabilească, deci, cu exactitate, în mod preliminar, ce anume fapte urmau să fie judecate de către un eventual tribunal internațional, multă vreme această discuție fiind subordonată distincției între infracțiunile "politice" și infracțiunile de drept comun.

Pe de altă parte, așa cum am arătat deja, recunoașterea unei jurisdicții penale internaționale, acceptarea de către un stat de a remite pe proprii săi cetățeni unei instanțe penale internaționale a fost întotdeauna privită cu suspiciune de state dintr-un dublu motiv: pe de o parte, deoarece într-o viziune autarhică asupra prerogativelor suverane ale statelor, recunoașterea jurisdicției internaționale echivala cu un transfer de suveranitate; pe de altă parte, prin aceea că statele considerau o jurisdicție internațională ca fiind lipsită de obiectivitate în ceea ce privește faptele unor cetățeni din diverse state, pe care ar urma să-i judece, interesele generale de represiune prevalând asupra garanțiilor procesuale.

Toate aceste elemente, privite în ansamblul lor, au acționat - în decursul timpului - cu o intensitate mai mică sau mai mare, determinând ca zeci de ani de zile problema Curții Penale Internaționale să constituie numai un obiect de studiu.

În plan doctrinar, opiniile teoretice ale specialiștilor au premers în elaborarea unui concept argumentat și temeinic structurat de justiția penală internațională. De la primul proiect, elaborat de profesorul elvețian Gustav Moynier în 1872 și până la Statutul de la Roma din 1998, cercetările teoretice au scos în evidență atât valoarea conceptului de justiție internațională, cât și însemnătatea

¹ Nicolas P o l i t i s, *La Justice Internationale*, Paris, Librairie Hachette, 1924, pag. 15.

transpunerii acestuia în practică prin mecanismele unei Curți Internaționale durabile și eficiente.

Un rol excepțional în această materie l-a avut marele jurist român Vespasian V. Pella, care, în 1934, a propus crearea unei Curți Penale Internaționale, iar în aprilie 1935 a redactat chiar primul text ce avea în vedere constituirea acesteia.

Subliniind valoarea, însemnătatea și actualitatea ideilor lui Vespasian V. Pella, într-o cercetare monografică dedicată acestuia, un jurist român de prestigiu, Iulian Poenaru, aprecia: "putem afirma, fără teamă de a greși, că ideile, concepțiile și atitudinea înaintată ale lui Vespasian V. Pella, benefice întregii omeniri, își au sursa în inteligența nativă și în scrierile de geniu ale poporului român, al cărui prestigios ambasador a fost pe toate meridianele și paralelele globului pământesc"².

Ca urmare a lucrărilor Conferinței Ligii Națiunilor pentru prevenirea actelor teroriste, a fost dezbătut și adoptat, în final, Tratatul privind organizarea unei Curți Penale Internaționale. Acesta a fost semnat de reprezentanții a 16 state, dar nu a fost ratificat de nici un stat. Serioasele rețineri pe care statele le aveau față de ideea - atât de corectă și generoasă - a profesorului român se datorau neîncrederii în posibilitățile de acțiune ale justiției internaționale în condițiile în care fiecare stat căuta să-și facă singur dreptate, iar tratatele internaționale deveniseră - pentru a relua expresia celebră a lui Bismark - "simple petice de hârtie care nu aveau nici măcar valoarea hârtiei pe care au fost scrise".

Terminarea celui de al doilea război mondial și mai ales înțelegerile interaliat care fuseseră perfectate în cursul celui de al doilea război mondial între marile puteri ale coaliției antihitleriste au stat la baza creării unei jurisdicții internaționale **speciale și cu un obiect precis determinat**, întrucât în lucrările și hotărârile tribunalelor militare de la Nürnberg și Tokio.

Activitățile desfășurate de aceste tribunale au reușit să atragă, evident, atenția opiniei publice asupra gravității faptelor comise de inculpați și asupra pericolului pe care îl reprezintă încălcarea regulilor prevăzute în tratatele și convențiile internaționale, dar nu au reușit să conștientizeze umanitatea - și cu atât mai puțin statele

² Iulian P o e n a r u, *Vespasian V. Pella. O viață dedicată ideii de justiție internațională*, Editura "Lumina", București, 1992, pag. 60.

suverane - în legătură cu nevoia constituirii unui tribunal internațional cu caracter permanent. Faptele deosebit de grave săvârșite cu prilejul conflictelor armate din fosta Iugoslavie și din Ruanda - într-o cu totul altă zonă a lumii - au determinat crearea a două tribunale noi, având și ele un obiectiv excepțional și precis determinat: Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie, înființat în 1993, și Tribunalul internațional pentru Ruanda, constituit pe baza unei Rezoluții a Consiliului de Securitate a O.N.U. din 1994.

Deși ambele instanțe funcționează în baza unor regulamente proprii, aplicând normele dreptului internațional umanitar și informând Consiliului de Securitate al O.N.U. în legătură cu activitatea pe care o desfășoară, ele rămân totuși instanțe ce au un profil special și extraordinar, fiind legate de evenimente precis determinate, săvârșite într-o anumită zonă geografică, și care s-au soldat cu comiterea unor crime internaționale.

După cum am precizat mai sus, ideea unei Curți Penale Internaționale având o competență generală, deși aflată pe agenda O.N.U. din 1953, și-a putut găsi concretizarea de abia după 45 de ani datorită unor obstacole care țineau mai curând de politică decât de contestarea ideii - ce devenise evidentă pentru toți - a promovării unei justiții penale internaționale. Cu toate acestea, în perioada interbelică - și chiar după cel de al doilea război mondial - o serie de juriști celebri, printre care Nicolas Politis, Vespasian V. Pella, Donnedieu de Vabres, Quincy Wright, Jean Graven, Stefan Glaser ș. a., au elaborat proiecte ce conțineau idei valoroase, dar care nu au putut fi niciodată promovate. "Ce au devenit proiectele cu care au fost sesizate forumurile internaționale acum zece ani?", se întreba Jacques-Bernard Herzog, fost substitut de Procuror general francez la Tribunalul Internațional de la Nürnberg. "Ele au rămas în sertarele Secretariatului O.N.U. sau acoperite e praf pe rafturile bibliotecilor", a răspuns profesorul Gerhard Mueller, de la Universitatea din New York³.

În aceste condiții este, evident, remarcabilă poziția unor oameni de știință români care au militat cu hotărâre pentru respectul dreptului internațional, pentru triumful ideii constituirii unei Curți Penale Internaționale. Acel remarcabil teoretician român al drep-

³ Grigore G e a m ă n u, *Dreptul internațional penal și infracțiunile internaționale*, Editura Academiei României, București, 1977, pag. 296.

tului internațional public care a fost profesorul Grigore Geamănu, scria, în lucrarea sa **Dreptul internațional penal și infracțiunile internaționale**, că "în cei peste treizeci de ani care au trecut de la sfârșitul războiului, valabilitatea argumentelor care s-au ridicat împotriva unei instanțe penale internaționale a fost depășită de însemnate progrese realizate în domeniul dreptului internațional, al legilor morale și al conștiinței umanității"⁴.

În tratatele și cursurile universitare românești de drept internațional public, mai recente, ideii Curții Penale Internaționale i se acordă un loc corect și bine meritat. Așa, de pildă, în tratatul său de **"Drept al păcii"**, profesorul dr. Dumitru Mazilu, referindu-se la debaterile purtate în cadrul O. N. U., releva că "Preocupările și pozițiile exprimate sunt o expresie a hotărârii statelor de a acționa cu toată fermitatea pentru combaterea acestor crime și promovarea unor relații pașnice în toate zonele și regiunile lumii"⁵.

Într-o lucrare de referință, dedicată răspunderii în dreptul internațional public, semnată de specialiștii români Ion M. Anghel și Viorel Anghel, se atrage atenția asupra caracterului "complex și delicat pe care-l implică înființarea unei jurisdicții penale internaționale, cât și dilema în care se vor găsi statele care ar urma să-și împartă jurisdicția cu organul ce se va crea, dacă nu chiar să li se ia acest atribut de suveranitate"⁶.

Într-un substanțial manual universitar consacrat **Dreptului internațional penal**, semnat de profesorul Vasile Crețu, e constată pe drept cuvânt: "Crearea unei jurisdicții penale internaționale apare... indispensabilă pentru ca încriminarea infracțiunilor internaționale să nu rămână un simplu demers teoretic și pentru a se evita ca sancționarea celor ce încalcă legea internațională să depindă în cea mai mare parte de guvernele unor state care

⁴ *Ibidem*, pag. 298. A se vedea și Grigore G e a m ă n u, *La conception de V. V. Pella de la prevention et de définition de crimes contre la paix*, în "Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série de Sciences Juridiques", 1968, nr. 2, pag. 189; Grigore G e a m ă n u, Gheorghe M o c a, *Privire critică asupra concepției lui Vespasian V. Pella despre responsabilitatea statelor în dreptul internațional*, în "Analele Universității București. Seria științe sociale. Științe juridice", Anul XIII, 1964, pag. 77.

⁵ Dumitru M a z i l u, *Dreptul păcii. Tratat*, Editura ALL BECK, București, 1998, pag. 338-339.

⁶ Ioan M. A n g h e l, Viorel I. A n g h e l, *Răspunderea în dreptul internațional*, Editura "Lumina Lex", București, 1998, pag. 226.

inspiră sau patronează asemenea încălcări ori de interese politice conjuncturale exterioare actului de justiție. Ea condiționează într-o anumită măsură existența însăși a dreptului internațional penal și realizarea justiției penale internaționale"⁷.

Era firesc, în aceste condiții, ca lucrările conferinței de la Roma pentru adoptarea Statutului Curții Penale Internaționale să fie privite cu interes în țara noastră și să determine elaborarea unor studii de specialitate, în care noul și importantul document adoptat de O.N.U. să fie raportat la întreaga serie de proiecte și propuneri care l-au precedat, relevându-se totodată, cu deosebire, argumentele avansate în favoarea și împotriva unei asemenea jurisdicții, interesele care au prevalat atunci când, în final, Conferința diplomatică a plenipotențiarilor a adoptat acest substanțial document.

O examinare - chiar sumară - a noului document al O. N. U., pune în lumină o serie de idei: fundamentarea, în însuși preambulul Statutului, a necesității creării Curții Penale Internaționale în raport de principiile O. N. U.; definirea Statutului juridic al Curții și ideea că ea dispune de o personalitate juridică internațională; circumstanțierea competenței Curții numai la "cele mai grave crime" ce preocupă comunitatea internațională; enunțarea în continuare a unor definiții și categorii de infracțiuni; stabilirea, ca principiu, a ideii că jurisdicția **ratione temporis** a Curții se desfășoară numai pentru faptele săvârșite după intrarea în vigoare a acestui Statut; determinarea condițiilor preliminare pentru exercitarea competenței; stabilirea modalităților prin care statele părți la Statut transmit anumite cauze Procurorului Curții; stabilirea unei proceduri, complete și minuțioase, care oferă garanții procesuale indiscutabile; precizările cu privire la legea aplicabilă; definirea principiilor generale de drept. Printre acestea din urmă se numără cunoscutul principiu **nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege**, lipsa retroactivității **ratione personae**; răspunderea penală individuală, excluderea competenței asupra persoanelor minore, irelevanța capacității oficiale, răspunderea comandanților și altor superiori ș. a.

De remarcat că, potrivit art. 27, prevederile Statutului se vor aplica în mod egal tuturor persoanelor, fără vreo distincție bazată

⁷ Vasile C r e ț u, *Drept internațional penal*, Editura Societății "Tempus" România, București, 1996, pag. 297.

pe capacitatea oficială, cum ar fi calitatea de șef al statului sau al guvernului, de membru al unui guvern sau parlament, de reprezentant ales sau funcționar al guvernului.

Importante prevederi sunt consacrate problemelor ce țin de structura și administrarea Curții, desemnarea judecătorilor, independența acestora, privilegiile și imunitățile lor. Statutul conține, de asemenea, dispoziții importante legale de cercetare și urmărire a faptelor încriminate, activități, care se desfășoară sub îndrumarea directă și controlul procurorului Curții Penale Internaționale.

Se regăsesc prevederi minuțioase în legătură cu mandatul de arestare, procedurile privind arestarea persoanelor vinovate de asemenea fapte, regulile ce trebuie urmate în fața Curții, atât în faza de anchetă cât și în faza de judecată, drepturile persoanelor vinovate, protecția victimelor și a martorilor și participarea lor la proces, protecția informațiilor ce privesc securitatea națională etc.

De remarcat este și faptul că pedepsele prevăzute de art. 78 nu includ pedeapsa cu moartea, ca o consecință tocmai a faptului că ea a fost abolită de documentele internaționale.

Pentru a se acorda un maxim de garanții celor judecați împotriva unor sentințe eronate sau netemeinice, Statutul instituie drept căi de atac apelul și revizuirea, stabilind modalitățile prin care acestea vor putea fi exercitate. Importante prevederi se întâlnesc în Statut în legătură cu cooperarea internațională și asistența judiciară, elemente considerate indispensabile bunei desfășurări a jurisdicției.

În sfârșit, Statutul mai cuprinde prevederi legate de aplicarea sentințelor, acestea fiind executate în închisori naționale ce vor fi stabilite de Curte, iar nu într-o închisoare specială, care ar avea un caracter internațional.

Pentru a asigura buna funcționare a lucrărilor Curții Penale Internaționale este instituită, potrivit Statutului, o Adunare a Statelor-Părți, în care fiecare țară va fi reprezentată și care va examina toate problemele curente legate de activitățile Curții, inclusiv probleme legate de plata contribuțiilor.

Rezultat al unui îndelungat proces de elaborare, Statutul Curții Penale Internaționale reprezintă o contribuție la dezvoltarea dreptului internațional. Cu toate acestea, opiniile exprimate în presă nu au fost - în toate cazurile - dintre cele mai favorabile. S-a scris despre Curtea Penală Internațională că aceasta reprezintă o

"Cutie a Pandorei", că este necesar ca ea să fie privită "cu un optimism temperat". În schimb, au existat și păreri - justificative, după opinia noastră -, în sensul că noul organism ar reprezenta un "for pentru dreptate", "o nouă instituție a statelor lumii".

O viziune corectă și obiectivă asupra Statutului Curții Penale Internaționale ne obligă să relevăm nu numai aspectele pozitive, dar și diversele critici și insatisfacții care au fost adresate de unele țări. Astfel, o serie de țări și-au exprimat dezamăgirea față de propunerea franceză care a susținut principiul "**opting-out**", acceptat în final, care conferă țărilor semnatare ale statutului dreptul de a se sustrage șapte ani de la jurisdicția Curții. Unele țări au relevat, în cadrul dezbaterilor, că multiple dispoziții cuprinse în Statut limitează, de fapt, câmpul de acțiune al prevederilor sale. Astfel, un comandant militar care ar fi ordonat distrugerea unor sate, deportarea populației civile, săvârșirea de violuri, lichidarea unor persoane neînarmate sau alte acte specificate în tratat, nu va putea fi urmărit de tribunalul internațional decât dacă țara unde a comis aceste crime, sau propria sa țară, este semnatară a Statutului⁸.

Un delegat indian, citat de agențiile de presă, comenta în cadrul lucrărilor Conferinței că: "este o glumă să afirmi că utilizarea, să zicem, de gloanțe dum-dum constituie o crimă de război, iar folosirea armelor nucleare - nu"⁹.

În cadrul Conferinței s-au menționat deosebiri de vederi și în ceea ce privește poziția Curții Penale Internaționale în sistemul organelor O. N. U., în cadrul căruia ele își pot exercita **dreptul de veto**.

Cu prilejul lucrărilor Conferinței, mai multe state și-au manifestat și de această dată reticenta în legătură cu posibilitatea ca propriii lor naționali să fie judecați de o instanță care să funcționeze în afara țării lor.

În ansamblu, votul final a reunit 120 de țări care s-au pronunțat pentru Statut, șapte contra - printre care S. U. A., China, Libia, Israel ș. a. - și 21 de abțineri¹⁰.

⁸ Mădălina S t ă n e s c u, *Un for pentru dreptate*, în "România liberă", serie nouă, nr. 2530, joi 23 iulie 1998.

⁹ Romulus C ă p l e s c u, *O cutie a Pandorei: Curtea Penală Internațională*, în "Adevărul", nr. 2532, marți 21 iulie 1998.

¹⁰ Cf. Romulus C ă p l e s c u, *articolul citat*.

După cum s-a remarcat, adoptarea Statului Curții Penale Internaționale a constituit doar **primul pas** în drumul spre crearea Curții Penale Internaționale, statutul fiind semnat de 26 de țări, dar fiind necesare 60 de ratificări pentru ca noul document internațional să devină obligatoriu.

Opinia generală a continuat, totuși, să rămână optimistă, fiind semnificativă în această privință poziția delegatului francez Hubert Vedrine, care arăta că: "la apusul unui secol marcat de orori care sfidează conștiința umană, lupta împotriva nepedepsirii obține o victorie adevărată"¹¹.

Într-un document studiu publicat în revista "Le Monde Diplomatique", profesoara Monique Chemillier-Gendreau de la Universitatea Paris VII "Denis Diderot", observă ca o insuficiență a Statutului și aceea că printr-o hotărâre a Consiliului de Securitate - deși Curtea nu este subordonată acestuia - ar fi posibilă blocarea unei anchete a Procurorului general pe termen de 12 luni. Relevând și alte insuficiențe ale Statutului, în special imposibilitatea de a lua în discuție acte criminale care ar emana de la anumite grupuri de state, sau chiar de a pune în discuție actele unor organe ale O. N. U., cum ar fi, de pildă Consiliul de Securitate, specialistă franceză se întreabă: "Este cazul, prin urmare, să ne felicităm pentru această inovație? Fără îndoială, deoarece odată ce instituția se va fi instalat, limitele sale originare vor apare și este plauzibil să ținem seama de faptul că dinamica sa va conduce la îndepărtarea lor. Pe de altă parte, nimic nu va opri impactul opiniei publice asupra acestor probleme"¹².

Pentru țara noastră, care întotdeauna s-a pronunțat cu hotărâre în spiritul justiției internaționale, având de altfel o remarcabilă tradiție în domeniul dreptului internațional penal, adoptarea Statutului de la Roma constituie un eveniment memorabil, ce nu poate decât să ne bucure, indiferent de limitele și insuficiențele sale, inerente oricărui document internațional, care constituie rezultatul unor negocieri și care, în mod inevitabil, trebuie să accepte compromisuri.

¹¹ Cf. Mădălina Stănescu, *articolul citat*.

¹² Monique Chemillier-Gendreau, *Un tribunal international pour finir avec l'impunité. Universalité des droit humains*, în "Le Monde Diplomatique", 1998, nr. 12.

Este, de aceea, meritul distinsului jurist dr. Dumitru Diaconu, de a fi întreprins un studiu de substanță asupra justiției internaționale, în care și-a exprimat cu curaj și competență opiniile, înfățișând opiniei publice din țara noastră textul român al unui document internațional atât de important.

Nu putem decât să-l felicităm pe autor pentru această muncă laborioasă, pe care am prețuit-o încă din vremea în care, cu sârg și devoțiune, își pregătea teza de doctorat, estimând că prin cercetarea pe care a întreprins-o a adus o reală contribuție la cunoașterea și înțelegerea mai bună a problemelor justiției internaționale, prezentând o lucrare de mare interes pentru publicul cititor.

Prof. univ. dr. Victor Duculescu
*Membru titular al Academiei Oamenilor
de Știință din România*